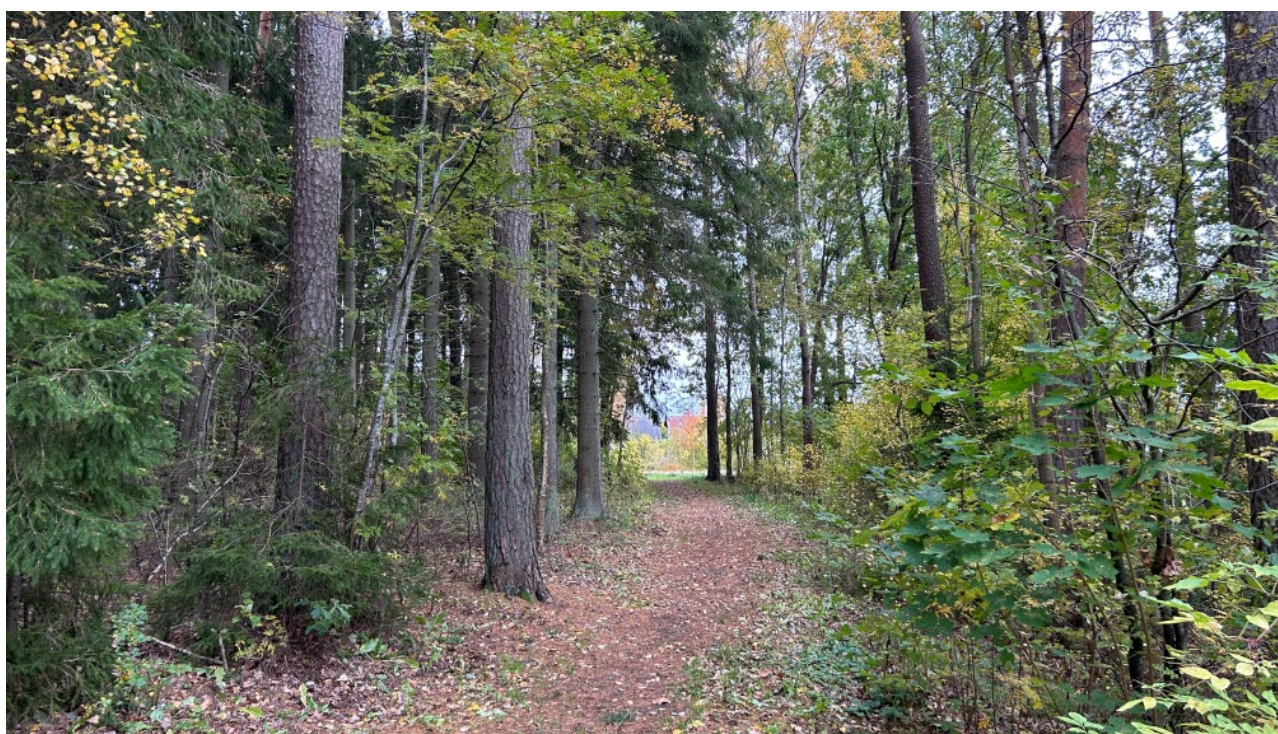

NATURVÄRDESIKONTROLL FÖRSTUDIE

till fördjupad översiktsplan för Fåglum, Jonslund och Lekåsa,
Essunga kommun

2024-05-02

Titel

Naturvärdesinventering förstudie till fördjupad översiktsplan för Fåglum, Jonslund och Lekåsa, Essunga kommun

Uppdragsgivare

Essunga kommun
465 82 Nossebro
0512-570 00
Organisationsnummer: 212000-2916

Uppdragstagare

Rådhuset Arkitekter AB
Samhällsplanering & miljö
Box 114
451 16 Uddevalla
Tel. 0522-65 66 67
Organisationsnummer: 556547-0571
www.radhuset.se

Naturvärdesinventering, rapport och kartor: Kalle Edlund, ekolog
kalle.edlund@radhuset.se

Kvalitetsansvarig: Ingvar Olofsson, ekolog och arkeolog

Uppdragsnummer: U2342

Kartunderlag

Kartunderlag har erhållits av uppdragsgivaren och ESRI.

Omslagsbilder

Skogsstig, damm och stenmur inom förstudieområdet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	4
1 Genomförande.....	5
1.1 Uppdrag.....	5
1.2 Metod.....	5
1.3 Förarbete.....	7
2 Resultat.....	11
2.1 Resultat från förarbete.....	11
2.2 Redovisning av landskapsområden.....	17
2.3 Preliminära naturvärdesbiotoper.....	17
2.3.1 Preliminära naturvärdesbiotoper Fåglum.....	18
2.3.2 Preliminära naturvärdesbiotoper Jonslund.....	23
2.3.3 Preliminära naturvärdesbiotoper Lekåsa.....	27
2.4 Skyddsvärda träd.....	29
3 Referenser.....	31

Sammanfattning

På uppdrag av Essunga kommun har Rådhuset Arkitekter AB utfört en naturvärdesinventering på förstudienivå för tre delområden inom ramen för arbetet med en fördjupad översiktsplan. De tre delområdena ligger vid Fåglum, Jonslund och Lekåsa.

Naturvärdesinventeringen har utförts enligt förstudie bas, Svensk Standard SS 199000:2023, Naturvärdesinventering (NVI) – Kartläggning och värdering av biologisk mångfald – Krav och vägledning. Förstudien genomfördes med detaljeringsgrad översikt, vilket innebär att naturvärdesbiotoper ner till 0,5 hektar ska redovisas, men även mindre objekt får tas med.

Förstudieområdet omfattar totalt cirka 447 hektar och de tre delområdena ingår i ett mosaikartat slättlandskap med i huvudsak jordbruk, men med inslag av skogspartier. Genom området Lekåsa skär väg E20.

Biotoper med särskild betydelse för biologisk mångfald har redovisats som naturvärdesbiotoper och tilldelats en preliminär naturvärdesklass. Inom förstudieområdet finns också några skyddsvärda träd.

Genom delområde Fåglum rinner Nossan. Vattendraget med omgivande stränder är strandskyddat. Inom förstudieområdet finns även flera miljöer som bedöms omfattas av generellt biotopskydd. I övrigt saknas miljöer som är skyddade enligt 7 kap miljöbalken.

Vid förstudien identifierades 23 preliminära naturvärdesbiotoper (varav en del består av flera delområden) som utgörs av vattendrag, dammar, alléer, diken, gräsmarker, åkerholmar, ledlinjer, svämplan, ett skogsområde samt en artrik väggkant. En naturvärdesbiotop bedöms ha högt naturvärde (naturvärdesklass 2), fem naturvärdesbiotoper bedöms ha påtagligt naturvärde (naturvärdesklass 3), femton naturvärdesbiotoper bedöms ha visst naturvärde (naturvärdesklass 4) medan två inte kunnat klassificeras utifrån kända uppgifter, utan kräver uppföljande fältbesök i samband eventuella framtida åtgärder. Det omfattar bland annat potentiella svämplan utmed vattendrag i Fåglum.

Uppgifter om inrapporterade naturvårdsarter har tagits ut från Artportalen för tidsperioden 2000-01-01 till 2024-03-07. Inom förstudieområdet med en tillhörande buffertzona på 1 kilometer har det enligt uppgifter i Artportalen med mera påträffats 56 naturvårdsarter som är rödlistade, fridlysta eller på annat sätt skyddade samt arter som är typiska för olika Natura 2000-naturtyper eller som är sådana arter som enligt Skogsstyrelsen signalerar att ett område har höga naturvärden, så kallade signalarter. Av de naturvårdsarter som påträffats inom förstudieområdet dominerar fåglar.

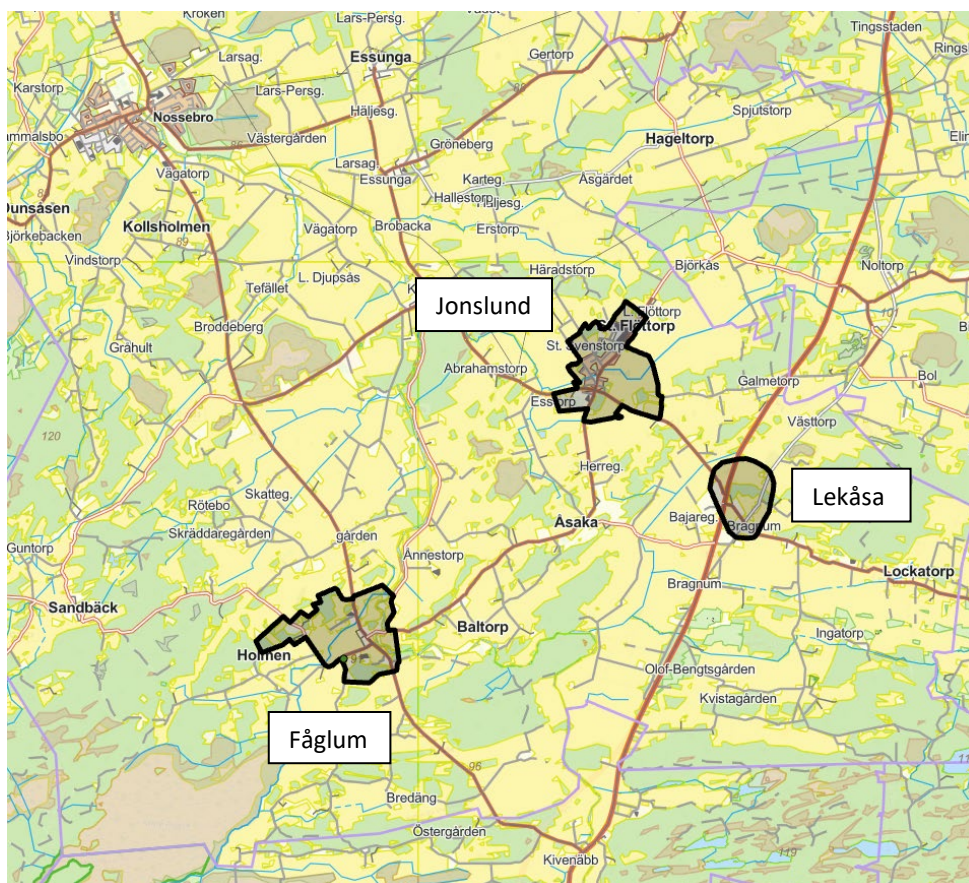
I Artportalen finns två fynd av jättebalsamin registrerade utmed Nossan. I övrigt saknas registrerade fynd av invasiva arter inom förstudieområdet.

1 Genomförande

1.1 Uppdrag

På uppdrag av Essunga kommun har Rådhuset Arkitekter AB utfört en naturvärdesinventering förstudie bas inom ramen för arbetet med en fördjupad översiktsplan för Fåglum, Jonslund och Lekåsa. Arbetet har utförts enligt Svensk standard SS 199000:2023 för naturvärdesinventering (NVI), med stöd av Teknisk Specifikation SIS-TR 199 002:2023. Förstudien har utförts med detaljeringsgrad översikt och tillägget naturvärdesklass 4. Arbetet med förstudien har utförts under perioden januari-april 2024. Det har inte genomförts några kompletterande fältbesök.

De tre delområdena som ingår i förstudieområdet visas i figur 1.1.

Figur 1.1 Förstudieområdenas utbredning i landskapet markerat med mörka fält.

1.2 Metod

Allmänt

Naturvärdesinventeringen har utförts enligt Svensk Standard SS 199000:2023, Kartläggning av biologisk mångfald enligt Naturvärdesinventering (NVI) – Kartläggning och värdering av biologisk mångfald – Krav och vägledning, vilket

innebär att arter, livsmiljöer och ekosystem inventeras, värderas och redovisas med avseende på deras betydelse för biologisk mångfald. Resultatet redovisas som geografiska områden i form av landskap, biotoper, element, artförekomster eller livsmiljöer.

NVI är den centrala kartläggningstyp som utgör grunden för kartläggning av biologisk mångfald enligt Svensk Standard SS 199000:2023.

Naturvärdesinventeringen har utförts som förstudie bas med tillägget naturvärdesklass 4 och detaljeringsgrad översikt enligt Svensk Standard SS 199000:2023, Naturvärdesinventering (NVI) – Kartläggning och värdering av biologisk mångfald – Krav och vägledning.

Inventeringsnivån NVI förstudie bas syftar till att ge en samlad och tydligt strukturerad redovisning av naturvärdesbiotoper, landskapsområden och vattensystem baserat på den information som finns tillgänglig genom tidigare genomförda fältinventeringar, andra fältobservationer och fjärranalys. NVI förstudie kräver ingen fältinventering men kan kompletteras med fältkontroller till exempel för att kontrollera gränser, bedöma tillförlitlighet i tidigare utförda inventeringar, kalibrera flygbildstolkning eller för att få en allmän överblick. I det här fallet har det inte gjorts kompletterande fältbesök.

Tillägget naturvärdesklass 4 innebär att förutom högsta (klass 1), höga (klass 2) och påtagliga (klass 3) naturvärden har även vissa (klass 4) naturvärden tagits med i redovisningen.

Detaljeringsgrad översikt innebär att naturvärdesbiotoper ner till 0,5 hektar ska redovisas, men även mindre objekt får tas med.

Krav på genomförande

Genomförandet ska minst omfatta följande:

- a) Genomgång av tidigare känd kunskap från fältinventeringar, tidigare fältobservationer och övrig relevant miljöinformation. Genomgången ska vara tillräckligt noggrann och omfattande så att kraven på redovisning enligt nedan kan uppfyllas.
- b) Naturvärdesbedömning och avgränsning av naturvärdesbiotoper ska göras så långt det är möjligt med hjälp av den miljöinformation som finns tillgänglig, utan krav på metodisk genomförd tolkning av flygbilder eller ortofoton. Eftersom det är svårt att med god säkerhet avgöra naturvärdesklass och avgränsning endast med stöd av befintlig miljöinformation bör de flesta naturvärdesbiotoper normalt redovisas som preliminära, såvida det inte finns mycket säkra underlag, till exempel från tidigare naturvärdesinventeringar med god aktualitet.

1.3 Förarbete

Insamling och värdering av miljöinformation

I förstudien har flygbilder, kartor och tidigare känt naturvårdsunderlag studerats, bland annat:

- Artdatabanken och Artportalen för naturvårdsarter och skyddsklassade arter.
- Länsstyrelsens geodatabas WebbGIS innefattande områdesskydd, ängs- och betesmarker, våtmarker, skyddsvärda träd, nyckelbiotoper, naturvårdsavtal, naturvärden, sumpskogar, skyddsvärda träd mm.
- Länsstyrelsens geodatabas WebbGIS för grön infrastruktur
- Skogsstyrelsens Skogliga grunddata.
- Vatteninformationssystem i Sverige VISS.
- Jordbruksverkets databas TUVÅ.
- Naturvärdesinventering inom Trafikverkets vägplan för väg E20 Vårgårda-Vara, delen Ribbingsberg-Vara.

Information om naturvårdsarter som rapporterats inom förstudieområdet tre delområden samt inom en radie på ca 1,0 km runt dessa inhämtades från Artportalen och TUVÅ för åren 2000–2024. En buffertzona har valts eftersom arter sprider sig i landskapet. Förstudieområdena har motsvarat den utbredning som vid tiden för arbetet med rapporten varit aktuellt för den fördjupade översiktsplanen. Inom motsvarande områden har ett särskilt uttag gjorts från ArtDatabanken gällande sådana artfynd som är särskilt skyddsklassade och därmed sekretessbelagda.

Naturvårdsarter

Naturvårdsarter är ett samlingsbegrepp för arter som behöver uppmärksammas inom naturvården; arter som är extra skyddsvärda i sig själva eller som visar på områden eller naturtyper som är särskilt viktiga ur ett naturvårdsperspektiv. I begreppet ingår rödlistade arter, fridlysta arter och sådana som är listade i EU:s art- och habitatdirektiv, signalarter (indikerar artrikedom), ansvarsarter (sådana som har en stor andel av sin population i Sverige), samt nyckelarter (arter som bär upp artsamhällen). Även typiska arter för olika Natura 2000-naturtyper finns med.

Med *rödlistad art* avses art som enligt den internationella naturvårdsunionens (IUCN) kriterier inte bedöms ha långsiktigt livskraftig population i Sverige utan löper risk att försvinna från landet. Rödlistade arter delas in i olika hotkategorier. NT = Nära hotad, VU = sårbar, EN = starkt hotad, CR = Akut hotad och RE = nationellt utdöd. Rödlistade arter markeras i rapporten med någon av ovanstående hotkategorier efter artnamnet. Kategorierna VU, EN och CR räknas som hotade.

I rapporten markeras *skyddade arter* med (§) efter artens namn. Med skyddad art eller fridlyst avses art som omfattas av förbud enligt 4–9 §§ Artskyddsförordningen. Samtliga fåglar är skyddade, men praxis är att särskilt beakta rödlistade arter och arter som redovisas i bilaga 1 i EU:s fågeldirektiv. I NVI:n har denna praxis följts.

Skyddsklassning av arter innebär att fynduppgifter för våra mest känsliga arter döljs eller diffuseras för att skydda dem mot olika hot som annars kunde uppstå om de kom till allmän kännedom. Fynd av skyddsklassade arter syns inte offentligt i

Artportalen, utan uttag kan göras av de som har särskilt avtal med ArtDatabanken. Sådana uppgifter får ej öppet spridas vidare.

Skogsstyrelsen har sammanställt en lista på arter som genom sin närvaro indikerar att ett område har högt naturvärde i skog – *signalarter* i skog. Art som tillhör denna kategori markeras med (S) efter artnamnet. Arter som enligt Skogsstyrelsens förteckningar har lågt signalvärde i den aktuella regionen har inte beaktats.

För varje Natura 2000-naturtyp finns en lista på *typiska arter* för naturtypen. Dessa används för att bedöma ett områdes bevarandestatus.

Naturvärdesinventering (NVI)

Naturvärdesinventeringen (NVI) har utförts enligt Svensk Standard SS 199000:2023 och metoden finns beskriven i standarden.

NVI ger ett samlat aktuellt kunskapsunderlag som beskriver ett kartläggningsområdes betydelse för biologisk mångfald.

Biotoper med särskild betydelse för biologisk mångfald redovisas som naturvärdesbiotoper och tilldelas en naturvärdesklass. Förstudieområdet delas in i landskapsområden vars nyckelkaraktärer och betydelse för biologisk mångfald beskrivs och värderas. Förstudieområdets vattensystem beskrivs översiktligt.

Biotopvärde används tillsammans med artvärde som bedömningsgrund vid naturvärdesbedömning, se figur 1.2. Biotopvärdet bedöms utifrån förekomst av biotopkvaliteter. Dessa biotopkvaliteter används som underlag för att bedöma vad det är för biotop, hur vanlig, sällsynt eller hotad den är, dess ekologiska funktion och dess tillstånd. Artvärdet bedöms utifrån biotopens biotiska faktorer i form av arter och

organismsamhällen. Biotiska strukturer eller processer räknas däremot till biotopvärdet. Bedömning av artvärde ska omfatta följande moment:

- a) identifiering av arter och organismsamhällen som är relevanta och möjliga att använda som underlag för naturvärdesbedömning,
- b) bedömning av värdearternas signalvärde
- c) bedömning av organismsamhällenas och artdiversitetens betydelse för artvärdet
- d) samlad bedömning av artvärde

Värdearter är arter som är särskilt lämpliga att använda vid naturvärdesbedömning genom att de har särskilda betydelser för biologisk mångfald eller indikerar att det område där den förekommer har särskild betydelse för biologisk mångfald, till exempel genom att de är ovanliga (sällsynta arter), rödlistade eller genom att det är en nyckelart. Vid användning av bedömningsgrunden värdearter bedöms arternas signalvärde. Med signalvärde menas en arts styrka som indikator för att upptäcka områden med särskild betydelse för biologisk mångfald. Värdearterna kan grovt indelas i fyra kategorier utifrån deras signalvärde. Kategorierna innehåller mycket högt, högt, påtagligt och visst signalvärde. Värdearternas mängd (artantal och abundans) ska också bedömas.

Artvärde	Mycket högt	Mindre troligt utfall	Mindre troligt utfall	Högt naturvärde	Högsta naturvärde	
	Högt			Högt naturvärde		
	Påtagligt	Mindre troligt utfall	Påtagligt naturvärde		Högt naturvärde	
	Visst	Visst naturvärde		Påtagligt naturvärde	Mindre troligt utfall	
	Lågt	Ej naturvärde	Visst naturvärde	Mindre troligt utfall	Mindre troligt utfall	
		Lågt	Visst	Påtagligt	Högt	Mycket högt
		Biotopvärde				

Figur 1.2 I figuren visar sammanvägd naturvärdesbedömning utifrån biotopvärde och artvärde. Genom att fastställa biotopvärde och artvärde kan naturvärdesklassen erhållas.

Naturvärdesbedömning av naturvärdesbiotoper kan omfatta fyra naturvärdesklasser, se tabell 1. Klasserna innebär en rangordning av avgränsade geografiska områden utifrån deras betydelse för att upprätthålla mångfald inom arter, mellan arter och av ekosystem. I den här NVI:n används naturvärdesklass 1 till 3 som är obligatoriska samt tillägget naturvärdesklass 4.

Tabell 1 Naturvärdesklasser av naturvärdesbiotoper (ur SS 199000:2023).

Naturvärdesklass	Förtydligande
<p>Högsta naturvärde - naturvärdesklass 1 Mycket stor särskild betydelse för biologisk mångfald</p>	<p>Omfattar biotoper som har god överensstämmelse med ett referenstillstånd för naturliga ekosystem. Innehåller mycket goda livsmiljöer för naturvårdsarter och nästan alltid med inslag av rödlistade och hotade arter. Områden med högsta naturvärde är särskilt viktiga värdekärnor för biologisk mångfald i en nationell och regional grön infrastruktur. Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.</p>
<p>Högt naturvärde - naturvärdesklass 2 Stor särskild betydelse för biologisk mångfald</p>	<p>Omfattar biotoper som har väsentliga kvaliteter, typiska för naturliga ekosystem. Innehåller goda livsmiljöer för naturvårdsarter, ofta med inslag av rödlistade och hotade arter. Områden med högt naturvärde är värdekärnor för biologisk mångfald i en nationell och regional grön infrastruktur. Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.</p>
<p>Påtagligt naturvärde - naturvärdesklass 3 Påtaglig särskild betydelse för biologisk mångfald</p>	<p>Omfattar biotoper som har typiska kvaliteter för naturliga ekosystem men som kan vara delvis påverkade eller saknar längre kontinuitet och därför inte uppfyller kriterier för naturvärdesklass 1 eller 2. Innehåller oftast livsmiljöer för naturvårdsarter. Bidrar till en nationell och regional grön infrastruktur för biologisk mångfald. Den totala arealen av dessa områden har särskild betydelse för att bevara biologisk mångfald i Sverige. Enskilda områden kan lokalt ha stor särskild betydelse för biologisk mångfald där landskapet i övrigt är påverkat och har brist på biologisk mångfald.</p>
<p>Visst naturvärde - Naturvärdesklass 4 Viss särskild betydelse för biologisk mångfald</p>	<p>Omfattar biotoper med vissa kvaliteter av betydelse för biologisk mångfald. Kan innehålla livsmiljöer för naturvårdsarter. Bidrar till grön infrastruktur för biologisk mångfald åtminstone på lokal nivå. Den totala arealen av dessa områden har viss särskild betydelse för att bevara biologisk mångfald i Sverige. Enskilda områden kan lokalt ha särskild betydelse för biologisk mångfald där landskapet i övrigt är påverkat och har brist på biologisk mångfald.</p>

2 Resultat

2.1 Resultat från förarbete

Beskrivning av förstudieområdet

NVI:n är ett underlag till den fördjupade översiktsplan, FÖP, som tas fram för Fåglum, Jonslund och Lekåsa i Essunga kommun och utgörs av tre delområden. Delområdesgränserna (mars 2024) har också utgjort gränser för NVI:n, men med en buffert på 50 meter som tillåter viss justering av FÖP-gränser. De tre delområdena omfattar totalt cirka 447 hektar.

Essunga kommun ligger i det södra barrskogsbältet, vilket också kallas boreonemorala regionen. De tre delområdena ligger i ett mosaikartat slättlandskap med i huvudsak jordbruk, men med inslag av skogspartier.

Delområdet Fåglum

Inom delområde Fåglum finns en mindre kärna av bebyggelse samt ett flertal utspridda gårdar och en kyrka i söder. Området utgör en mosaik av relativt småbruten jordbruksmark och mindre skogsområden. I västra kanten rinner Nossan i syd-nord riktning. I väst-östlig riktning rinner vattendraget Dänningen som mynnar i Nossan. Inom området finns dessutom registrerade ängs- och betesmarker, skyddsvärda träd, alléer, åkerholmar, svämplan samt ett flertal ledlinjer av diken, stenmurar och /eller träd- och buskrader varav några bedöms vara biotopskyddade. Längs Nossan råder strandskydd.

Sydväst om Fåglum ligger Fåglumsmossen som enligt kommunens översiktsplan har ett rikt fågelliv.

Delområde Jonslund

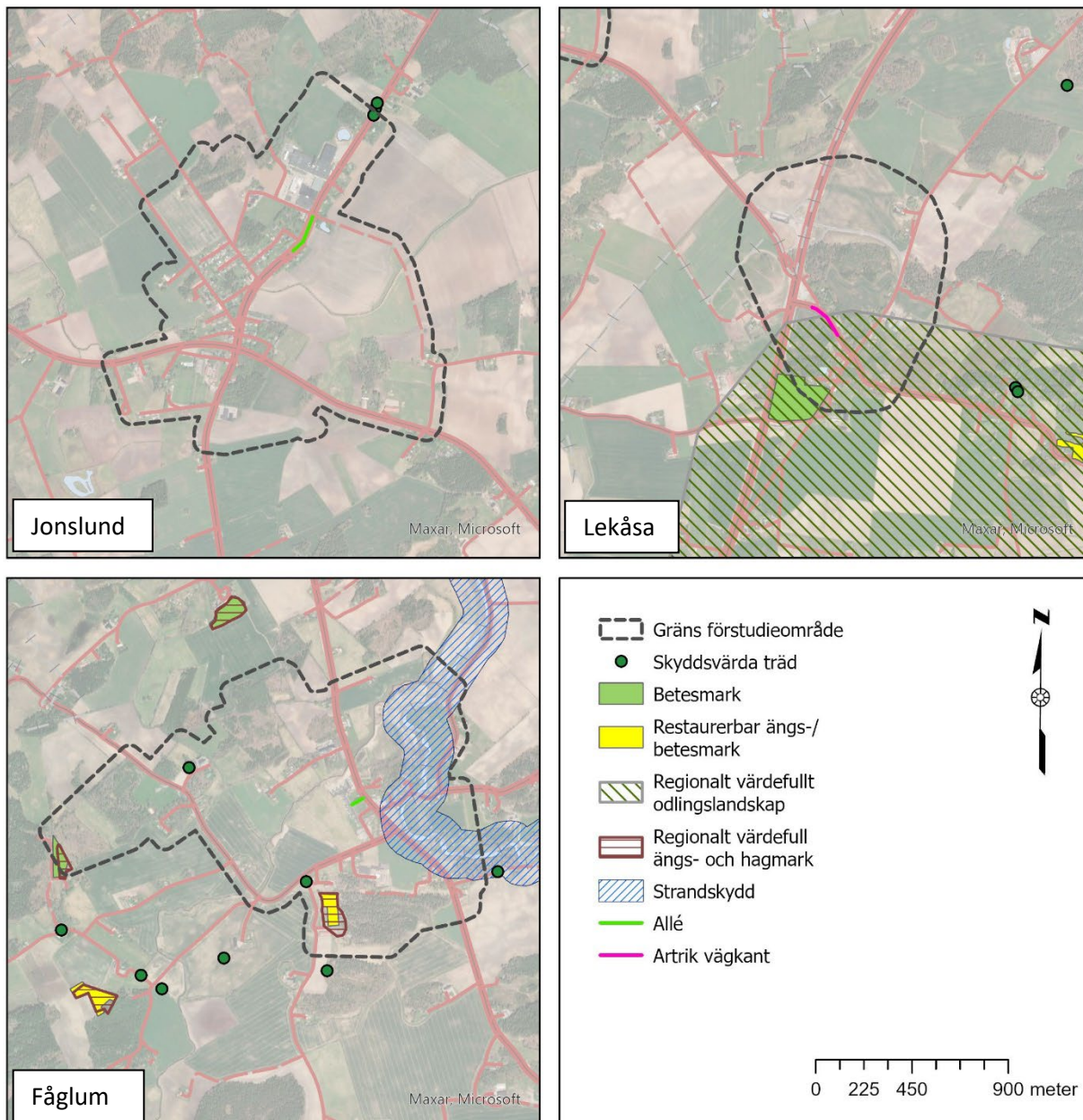
I Jonslund finns en sammanhållen bebyggelse samt verksamheter. Bebyggelsen omges av i huvudsak jordbruksmark, men även några avgränsade skogsområden. Genom området rinner vattendraget Viskebacken i ost-västlig riktning. Vattendraget mynnar i Nossan. Inom orten finns alléer och dammar liksom ett skyddsvärt träd som alla kan ha betydelse för främst djurlivet.

Delområde Lekåsa

I nordvästra delen av området ligger en trafikplats för E20 och inom området finns spridd bebyggelse. Till stora delar utgörs området av jordbruksmark, men även en relativt stor andel skogsmark. I delar av området har det gjorts en naturvärdesinventering i samband med ombyggnaden av E20. Bland de naturvärden som påträffats finns betesmark, en damm, åkerholmar, en värdefull blandskog och en artrik vägkant.

Naturvårdsunderlag

Det underlag som finns tillgängligt som geodata från Länsstyrelsen, Jordbruksverket, Skogsstyrelsen samt Trafikverket har sammanställts i figur 2.1. Utöver detta har tillkommit underlag i form av NVI från ombyggnaden av E20 vid Lekåsa, tolkning av kartor och ortofoton samt redovisat underlag nedan.

Figur 2.1 Tidigare kända naturvärden och deras avgränsningar inom förstudieområdets tre delområden – från myndigheters publika geodata.

Vatten

Av Vatteninformationssystemet VISS framgår att det tredelade förstudieområdet i sin helhet ligger inom huvudavrinningsområdet Göta älv. Delområde Fåglum berör tre olika ytvattenförekomster, Jonslund en ytvattenförekomst och en grundvattenförekomst medan Lekåsa inte berör någon vattenförekomst.

Genom FÖP-området Fåglum rinner två vattendrag som är ytvattenförekomster; Dänningen (WA73524881) och Nossan – ost Fåglum (WA11191973). Precis innan gränsen för FÖP-området rinner dessa samman i Nossan – Fåglum till Krokstorp (WA25687102). Genom område Jonslund rinner Viskebäcken (WA85029661). Samtliga nämnda vattenförekomster bedöms ha måttlig ekologisk status, till stor del beroende på att fisk inte kan vandra naturligt i vattensystemet. För Dänningen och

Viskebacken beror klassningen också till stor del på kvalitetsfaktorn påväxt-kiselalger till följd av övergödning. Kravet för alla fyra vattenförekomsterna är god ekologisk status senast år 2039.

Ingen av nämnda ytvattenförekomster uppnår god kemisk status beroende på bromerade difenyleter, kvicksilver och kvicksilverföreningar. Kravet är god kemisk ytvattenstatus. För nämnda ämnen är kravet att de inte få öka jämfört med nivåerna år 2015.

I Jonslund finns även grundvattenförekomsten Jonslund (WA38627136) som bedöms ha både god kemisk status och god kvantitativ status.

Det finns totalt 22 kända fiskarter i Nossan, men olika vandringshinder gör att alla arter inte finns i samma delar av systemet. Vid SLU elprovfiske SERS 1984 fångades abborre, elritsa, färna, löja och mört nedströms Fåglum. Inför ombyggnation av E20 i höjd med Ribbingsberg i Vårgårda kommun, uppströms Fåglum, genomfördes provfisken 2016 (Enviroplaning 2016) och då fångades mört, abborre, benlöja, gädda och färna. Det har även fångats lake (VU) vid provfisken.

Utmärkande för Nossan är karpfiskar där arten färna ibland ses som en karaktärsart för Nossan. Arten är inte rödlistad, men har en begränsad utbredning i landet. I vattendraget förekommer även stormusselarterna spetsig målarmussla, allmän dammussla och stor dammussla. Spetsig målarmussla är regionalt mindre vanlig, men ingen av de nämnda arterna är rödlistad.

Områdesskydd

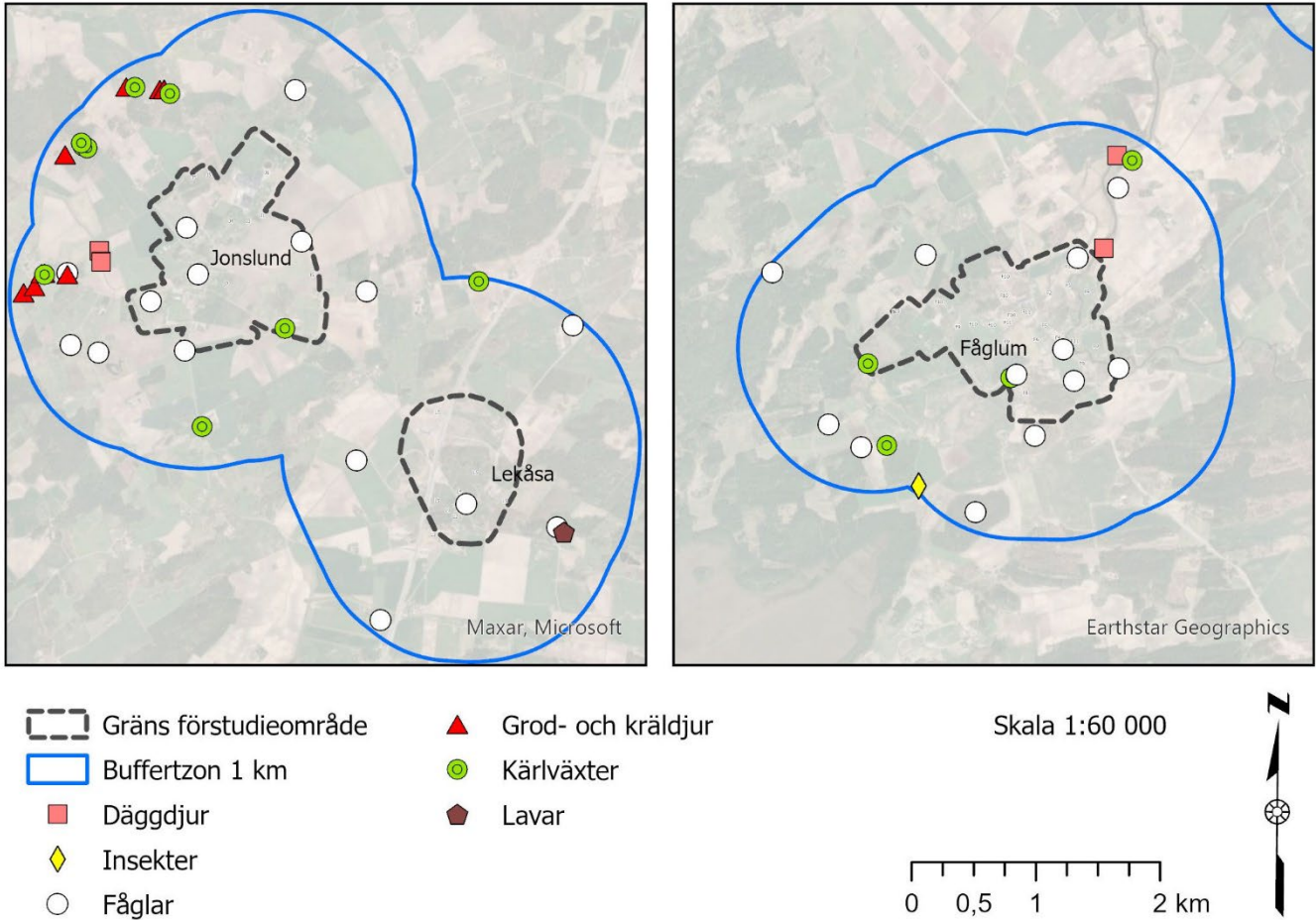
Nossan rinner genom planområdet för Fåglum. På båda sidor av vattendraget råder strandskydd inom 100 meter från strandkanterna. Även själva vattendraget är strandskyddat. Där gäller särskilda bestämmelser enligt 7 kap 13-18h §§ miljöbalken.

Inom de tre delområdena finns miljöer som omfattas av generellt biotopskydd. Inom dessa gäller bestämmelser enligt 7 kap 11-11b §§ miljöbalken samt bestämmelser i Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Inventering av biotopskyddade miljöer har inte ingått i denna förstudie, men i de fall det gått att utläsa från flygfoton att miljöer omfattas av generellt biotopskydd har det ändå angetts i respektive naturvärdesbeskrivning (avsnitt 2.3). Sannolikt finns fler biotopskyddade miljöer inom de tre delområdena.

Naturvårdsarter

Inom området har det registrerats ett antal fynd av naturvårdsintressanta arter i Artportalen och Jordbruksverkets databas TUVVA under perioden 2000-01-01 – 2024-03-07 (tabell 2 och figur 2.2). Eftersom arter, främst djur, är rörliga i landskapet har sökområdet utvidgats med en buffert på 1 km runt förstudieområdets delområden. Även rapporter där fåglars häckningskriterium inte varit ifyllt inkluderades. Fynden av främst fåglar är dock ofta registrerade med en felmarginal, vilket innebär att de i själva verket kan ha observerats utanför buffertzonernas yttre gränser. I de fall det rör sig om en observation av en art som uppenbart inte har sin livsmiljö inom inventeringsområdet, har fyndet inte tagits med i tabell 2.

Ett särskilt uttag av skyddsklassade arter har gjorts hos Artdatabanken SLU. Det vill säga en kontroll av fynd gällande sådana arter som har ett så starkt skyddsvärde att fynduppgifter inte är offentliga.

Figur 2.2 Fynduppgifter med naturvårdsarter inom de tre delområdena med buffertzoner. Huvuddelen av fynden har gjorts i buffertzonerna.

Tabell 2 Registrerade fynd i Artportalen och TUVÅ 2000-01-01 till 2024-03-07 av arter som bedöms vara naturvårdsintressanta arter. Årtalet i tabellen nedan anger år för senast registrerade fynd av arten. Söksområdet har utökats med en buffertzön på ca 1 km runt förstudieområdets tre delområden.

Rödlistade arter delas in i olika hotkategorier. NT = Nära hotad, VU = sårbar, EN = starkt hotad, CR = Akut hotad och RE = nationellt utdöd. Typiska arter för Natura 2000-naturtyper betecknas med T och Skogsstyrelsens signalarter med S. Arter som omfattas av förbud enligt 4–9 §§ i Artskyddsförordningen markeras med §. För fåglar gäller det arter som finns upptagna i fågeldirektivets bilaga 1.

Fågelarter som bedöms sannolikt kunna förekomma inom förstudieområdets delområden under häckningstid har markerats med *. Fynd av fågelarter som uppenbart inte häckar eller på annat sätt bedöms ha förstudieområdet som livsmiljö har inte redovisats i tabellen.

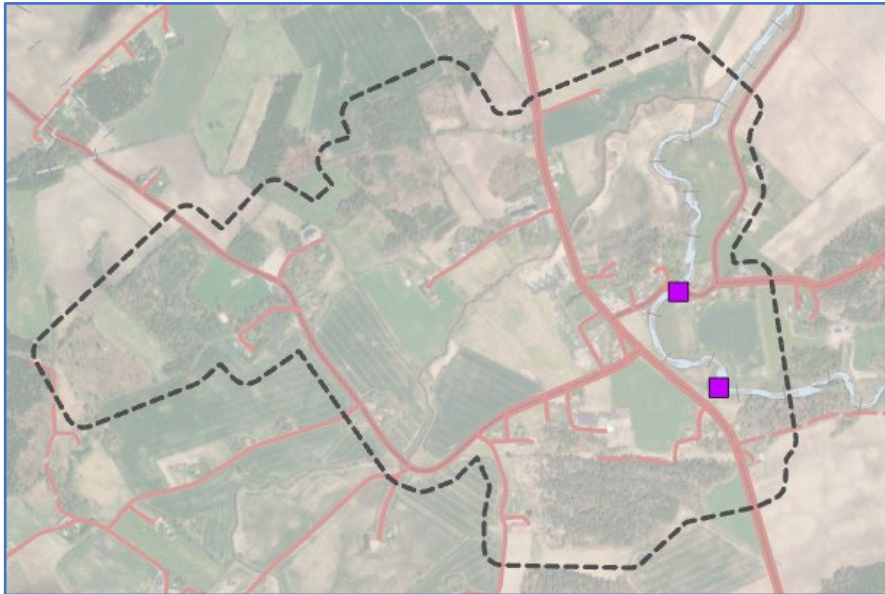
I tabellen anges delområden med F = Fåglum, J = Jonslund och L = Lekåsa

Delområde	Artgrupp	Svenskt_namn	Vetenskapligt_namn	Rödlista, skydd etc	År
J	Däggdjur	Bäver	Castor fiber		2023
F	Däggdjur	Utter	Lutra lutra	NT, §	2022
F	Insekter	Ängsmalmätare	Eupithecia subumbrata	NT	2012
L	Fåglar	Aftonfalk	Falco vespertinus	§	2010
F J L	Fåglar	Björktrast*	Turdus pilaris	NT, §	2023
F J L	Fåglar	Blå kärrhök	Circus cyaneus	NT, §, T	2023
L	Fåglar	Brun kärrhök	Circus aeruginosus	§	2022
F J L	Fåglar	Buskskvätta*	Saxicola rubetra	NT, §	2023
F J	Fåglar	Duvhök	Accipiter gentilis	NT, §	2023
F J L	Fåglar	Entita*	Poecile palustris	NT, §, T	2022
F J L	Fåglar	Fiskmåsa*	Larus canus	NT, §	2023
F J L	Fåglar	Fjällvråk	Buteo lagopus	NT, §	2022
F J L	Fåglar	Gråtrut	Larus argentatus	VU, §	2023
J	Fåglar	Grönbena	Tringa glareola	§, T	2018
F J L	Fåglar	Grönfink*	Chloris chloris	EN, §	2023
J	Fåglar	Grönsångare*	Phylloscopus sibilatrix	NT, §	2023
F J L	Fåglar	Gulspurv*	Emberiza citrinella	NT, §	2023
F L	Fåglar	Havsörn	Haliaeetus albicilla	NT, §	2023
L	Fåglar	Hornuggla	Asio otus	NT, §	2012
F J L	Fåglar	Hussvala*	Delichon urbicum	VU, §	2023
F J L	Fåglar	Ljungpipare	Pluvialis apricaria	§, T	2023
J	Fåglar	Lärkfalk	Falco subbuteo	§	2023
L	Fåglar	Mindre hackspett*	Dryobates minor	NT, §, T	2010
L	Fåglar	Rapphöna	Perdix perdix	NT, §	2010
F J L	Fåglar	Röd glada	Milvus milvus	§	2023
F L	Fåglar	Rödvingetrast	Turdus iliacus	NT, §	2023
J L	Fåglar	Skrattmåsa	Chroicocephalus ridibundus	NT, §, T	2023
F J L	Fåglar	Stare*	Sturnus vulgaris	VU, §	2023
F J	Fåglar	Storspov	Numenius arquata	EN, §, T	2010
F J L	Fåglar	Svartvit flugsnappare*	Ficedula hypoleuca	NT, §	2022
F J L	Fåglar	Sångsvan	Cygnus cygnus	§, T	2023
F J	Fåglar	Sävspurv	Emberiza schoeniclus	NT, §	2023
J	Fåglar	Talltita	Poecile montanus	NT, §	2023
F J L	Fåglar	Tofsvipa*	Vanellus vanellus	VU, §, T	2023
F J L	Fåglar	Tornseglare*	Apus apus	EN, §	2023
F J L	Fåglar	Trana	Grus grus	§	2023
L	Fåglar	Trädlärka	Lullula arborea	§	2012
F J L	Fåglar	Törnskata*	Lanius collurio	§, T	2023
J	Fåglar	Årta	Spatula querquedula	EN, §, T	2023
F J	Fåglar	Ärtsångare*	Curruca curruca	NT, §	2023
J	Grod- och kräldjur	Mindre vattensalamander	Lissotriton vulgaris	§	2023
J	Grod- och kräldjur	Skogsödla	Zootoca vivipara	§	2023
J	Grod- och kräldjur	Större vattensalamander	Triturus cristatus	§	2023
J	Grod- och kräldjur	Vanlig groda	Rana temporaria	§	2023
J	Grod- och kräldjur	Vanlig padda	Bufo bufo	§	2023
J	Grod- och kräldjur	Vanlig snok	Natrix natrix	§	2023
J	Grod- och kräldjur	Åkergroda	Rana arvalis	§	2023
F	Kärlväxter	Ask	Fraxinus excelsior	EN	2012
J	Kärlväxter	Borsttåg	Juncus squarrosus	NT, T	2023
F	Kärlväxter	Nattviol	Platanthera bifolia	§, T	2002

J	Kärlväxter	Revlummer	<i>Lycopodium annotinum</i>	§	2023
F	Kärlväxter	Slättegubbe	<i>Arnica montana</i>	VU, T	2003
F	Kärlväxter	Tibast	<i>Daphne mezereum</i>	S	2022
J L	Kärlväxter	Vanlig backsippa	<i>Pulsatilla vulgaris</i>	VU, §	2014
L	Lavar	Liten blekspik	<i>Sclerophora peronella</i>		2004
F L	Lavar	Vitskivlav	<i>Diplotomma alboatrum</i>	S	2008

Invasiva arter

I Artportalen finns endast fynd av invasiva arter inom delområdet för Fåglum. Båda fynden är av jättebalsamin invid Nossan och gjorda 2023 (figur 2.3).

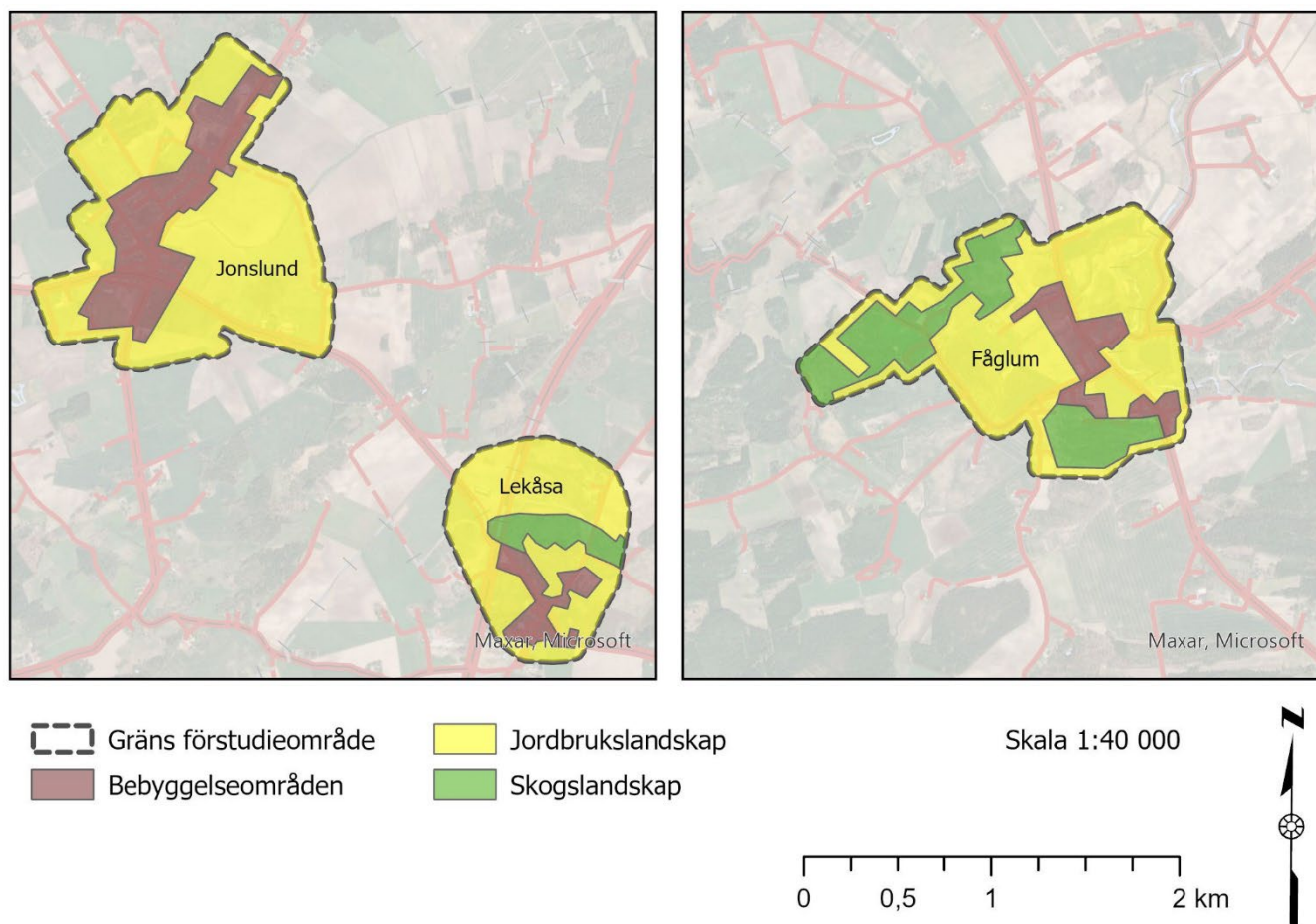

Figur 2.3 Fynduppgift från Artportalen av jättebalsamin längs Nossan i Fåglum. Enda registrerade fynden av invasiva arter inom förstudieområdet.

2.2 Redovisning av landskapsområden

I förstudieområdet har tre typer av landskapsområden avgränsats, se figur 2.4. Dessa utgörs av skogslandskap, jordbrukslandskap och bebyggelseområden. Då bebyggelsen i huvudsak är ganska gles och skogsområdena begränsade, kan även all mark ses som ett mosaikartat odlingslandskap. Värdena är främst knutna till jordbrukslandskapet med många värdefulla småbiotoper.

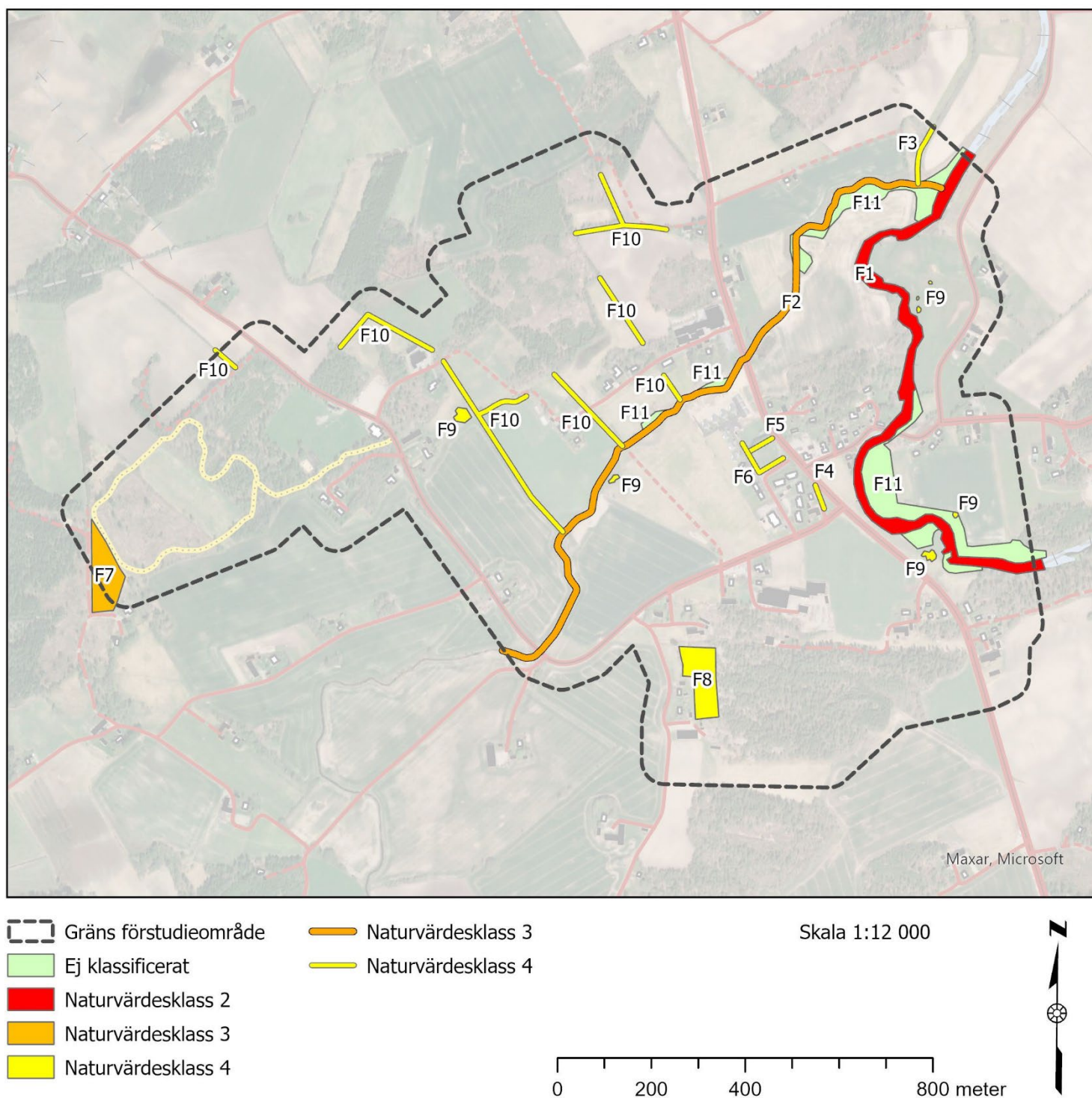

Figur 2.4 Landskapsområden. Avgränsningen visar vad som dominerar inom respektive område.

2.3 Preliminära naturvärdesbiotoper

Vid förstudien identifierades 23 preliminära naturvärdesbiotoper inklusive en liten potentiell damm och ett antal svämplan längs vattendrag. Vissa naturvärdesbiotoper består av flera delområden. Naturvärdesbiotoper utgörs av vattendrag, åkerholmar, betesmarker, dammar, alléer och olika ledlinjer. En naturvärdesbiotop bedöms ha högt naturvärde (naturvärdesklass 2), fem naturvärdesbiotoper bedöms ha påtagligt naturvärde (naturvärdesklass 3) och femton naturvärdesbiotoper bedöms ha visst naturvärde (naturvärdesklass 4). Den potentiella dammen och svämplanen är också redovisade nedan, men de har inte klassificerats. Nedan redovisas de preliminära naturvärdesbiotoper som avgränsats till följd av förstudien.

2.3.1 Preliminära naturvärdesbiotoper Fåglum

Figur 2.5 Preliminära naturvärdesbiotoper inom delområde Fåglum

Naturvärdesbiotop F1 – Vattendrag

Preliminär naturvärdesbedömning: Högt naturvärde – naturvärdesklass 2

Areal (ha): 11,4

Dominerande naturtyp: Vattendrag

Natura 2000-naturtyp: Mindre vattendrag 3260

Biotopvärden: Högt biotopvärde. Vattendrag, spridningskorridor

Naturvärdesarter: Påtagligt artvärde. Lake (VU), färna, spetsig målarmussla

Beskrivning: Nossan rinner genom område Fåglum på sin väg mot Väneren. Såväl längs den aktuella sträckan som upp- och nedströms delområdet omges vattendraget i huvudsak av jordbruksmark. Det finns totalt 22 kända fiskarter i Nossan, men olika vandringshinder gör att alla arter inte finns i samma delar av systemet. Vid provfisken uppströms och nedströms området har det bland annat fångats abborre, elritsa, färna, benlöja, lake (VU), mört och gädda. Färna ses ibland som en karaktärsart för Nossan. I vattendraget finns spetsig målarmussla, allmän dammussla och stor dammussla. Det finns dock ingen uppgift om vilka arter som förekommer inom det avgränsade objektet.

Naturvärdesbiotop F2 – Vattendrag

Preliminär naturvärdesbedömning: Påtagligt naturvärde – naturvärdesklass 3

Längd: ca 1 500 m

Dominerande naturtyp: Vattendrag

Natura 2000-naturtyp: -

Biotopvärden: Påtagligt biotopvärde. Vattendrag, spridningskorridor

Naturvärdesarter: Visst artvärde.

Beskrivning: Dänningen avvattnar främst jordbruksmark och har sitt utlopp i Nossan. Vattendraget är i sig självt en viktig livsmiljö för olika arter, men binder också samman Nossan med flera andra små bäckar och diken. Strandkanterna har värden för bland annat insekter. Dänningen är sannolikt fiskförande.

Naturvärdesbiotop F3 – Dike

Preliminär naturvärdesbedömning: Visst naturvärde – naturvärdesklass 4

Längd: ca 120 m

Dominerande naturtyp: Antropogen limnisk miljö (dike)

Natura 2000-naturtyp: -

Biotopvärden: Visst biotopvärde. Vattenmiljö, ledlinje

Naturvärdesarter: Visst artvärde.

Beskrivning: Diken kan bland annat fungera som ledlinjer och gömslen för smådjur, men också livsmiljö för insekter och vissa fågelarter. Öppet vatten tillför nästan alltid värden i landskapet. Diket bedöms också omfattas av generellt biotopskydd.

Naturvärdesbiotop F4 – Enkelsidig allé

Preliminär naturvärdesbedömning: Visst naturvärde – naturvärdesklass 4

Längd: ca 55 m

Dominerande naturtyp: Antropogen terrester miljö (enkelsidig allé)

Natura 2000-naturtyp: -

Biotopvärden: Visst biotopvärde. Ledlinje, livsmiljö

Naturvärdesarter: Visst artvärde.

Beskrivning: Träds värden ökar generellt med ålder och kan med tiden utgöra livsmiljö för olika arter. Trädrader kan bland annat fungera som ledlinjer för fåglar och fladdermöss. Allén bedöms omfattas av generellt biotopskydd.

Naturvärdesbiotop F5 – Tvåsidig allé

Preliminär naturvärdesbedömning: Visst naturvärde – naturvärdesklass 4

Längd: ca 62 m

Dominerande naturtyp: Antropogen terrester miljö (tvåsidig allé)

Natura 2000-naturtyp: -

Biotopvärden: Visst biotopvärde. Ledlinje, livsmiljö

Naturvärdesarter: Visst artvärde.

Beskrivning: Träds värden ökar generellt med ålder och kan med tiden utgöra livsmiljö för olika arter. Trädrader kan bland annat fungera som ledlinjer för fåglar och fladdermöss. Allén bedöms omfattas av generellt biotopskydd.

Naturvärdesbiotop F6 – Enkelsidig allé

Preliminär naturvärdesbedömning: Visst naturvärde – naturvärdesklass 4

Längd: ca 120 m

Dominerande naturtyp: Antropogen terrester miljö (enkelsidig allé)

Natura 2000-naturtyp: -

Biotopvärden: Visst biotopvärde. Ledlinje, livsmiljö

Naturvärdesarter: Visst artvärde.

Beskrivning: Träds värden ökar generellt med ålder och kan med tiden utgöra livsmiljö för olika arter. Trädrader kan bland annat fungera som ledlinjer för fåglar och fladdermöss. Allén bedöms omfattas av generellt biotopskydd.

Naturvärdesbiotop F7 - Betesmark

Preliminär naturvärdesbedömning: Påtagligt naturvärde – naturvärdesklass 3

Areal (ha): 0,9

Dominerande naturtyp: Naturlig gräsmark

Natura 2000-naturtyp: -

Biotopvärden: Påtagligt biotopvärde. Näringsfattig, kulturpräglad mark

Naturvärdesarter: Visst artvärde. Nattviol

Beskrivning: Gammal betesmark med floravärden och kulturvärden. Inom området finns en stenmur/stensträng. Vid Jordbruksverkets inventering 2002 bedömdes marken som i huvudsak frisk-fuktig, men med både torra och våta partier. Det noterades mycket harstarr samt ringa förekomst av blåsuga, nattviol, stagg och ängsvädd, men det förekom också veketåg, brännässla, hundkäx och gran.

Naturvärdesbiotop F8 – Restaurerbar betesmark

Preliminär naturvärdesbedömning: Visst naturvärde – naturvärdesklass 4

Areal (ha): 0,9

Dominerande naturtyp: Naturlig gräsmark

Natura 2000-naturtyp: -

Biotopvärden: Visst biotopvärde. Näringsfattig, kulturpräglad mark

Naturvärdesarter: Visst artvärde.

Beskrivning: Ytan utgörs av gammal betesmark som vid Jordbruksverkets inventering 2002 bedömdes som restaurerbar. Det finns därmed möjlighet att vissa biologiska värden finns kvar och kan stärkas om bete återupptas. Det finns dock risk att för lång tid passerat om marken inte hävdats genom slätter eller bete sedan dess.

Naturvärdesbiotop F9 – Åkerholmar (7 st)

Preliminär naturvärdesbedömning: Visst naturvärde – naturvärdesklass 4

Areal (ha): totalt 0,2

Dominerande naturtyp: Berg och sten, Skog och buskmark

Natura 2000-naturtyp: -

Biotopvärden: Visst biotopvärde.

Naturvärdesarter: Visst artvärde.

Beskrivning: Detta är en gemensam beskrivning för samtliga identifierade åkerholmar. Denna typ av miljö kan fungera som livsmiljö och gömsle för såväl små som större djur. De är ofta relativt skyddade från störning. På vissa åkerholmar kan det finnas förutsättningar för kulturhävda växter, särskilt om delar av åkerholmen har ett näringsfattigt marktäckte. Åkerholmarna bedöms omfattas av generellt biotopskydd.

Naturvärdesbiotop F10 – Ledlinjer (7 st)

Preliminär naturvärdesbedömning: Visst naturvärde – naturvärdesklass 4

Längd: Ej sammanräknat

Dominerande naturtyp: Skog och buskmark, Antropogen terrester miljö (stenmurar), Antropogen limnisk miljö (diken)

Natura 2000-naturtyp: -

Biotopvärden: Visst biotopvärde. Ledlinje, vattenmiljö, livsmiljö

Naturvärdesarter: Visst artvärde.

Beskrivning: Detta är en gemensam beskrivning för samtliga identifierade ledlinjer som identifierats genom flygbildstolkning. De består av träd- och buskrader, diken och/eller stenmurar. Ledlinjer i landskapet kan nyttjas av såväl fåglar och fladdermöss som små och stora marklevande däggdjur. Stenmurar är ofta en viktig livsmiljö för bland annat kräldjur och små däggdjur medan diken kan vara viktiga för exempelvis groddjur och insekter. Öppet vatten tillför nästan alltid värden i landskapet. Diken och stenmurar i jordbrukslandskapet samt planterade trädrader kan omfattas av det generella biotopskyddet.

Naturvärdesbiotop F11 – Potentiella svämplan

Preliminär naturvärdesbedömning: Ej klassificerat

Areal (ha): 3,92

Dominerande naturtyp: Naturliga gräsmarker, Skog och buskmark,

Natura 2000-naturtyp: -

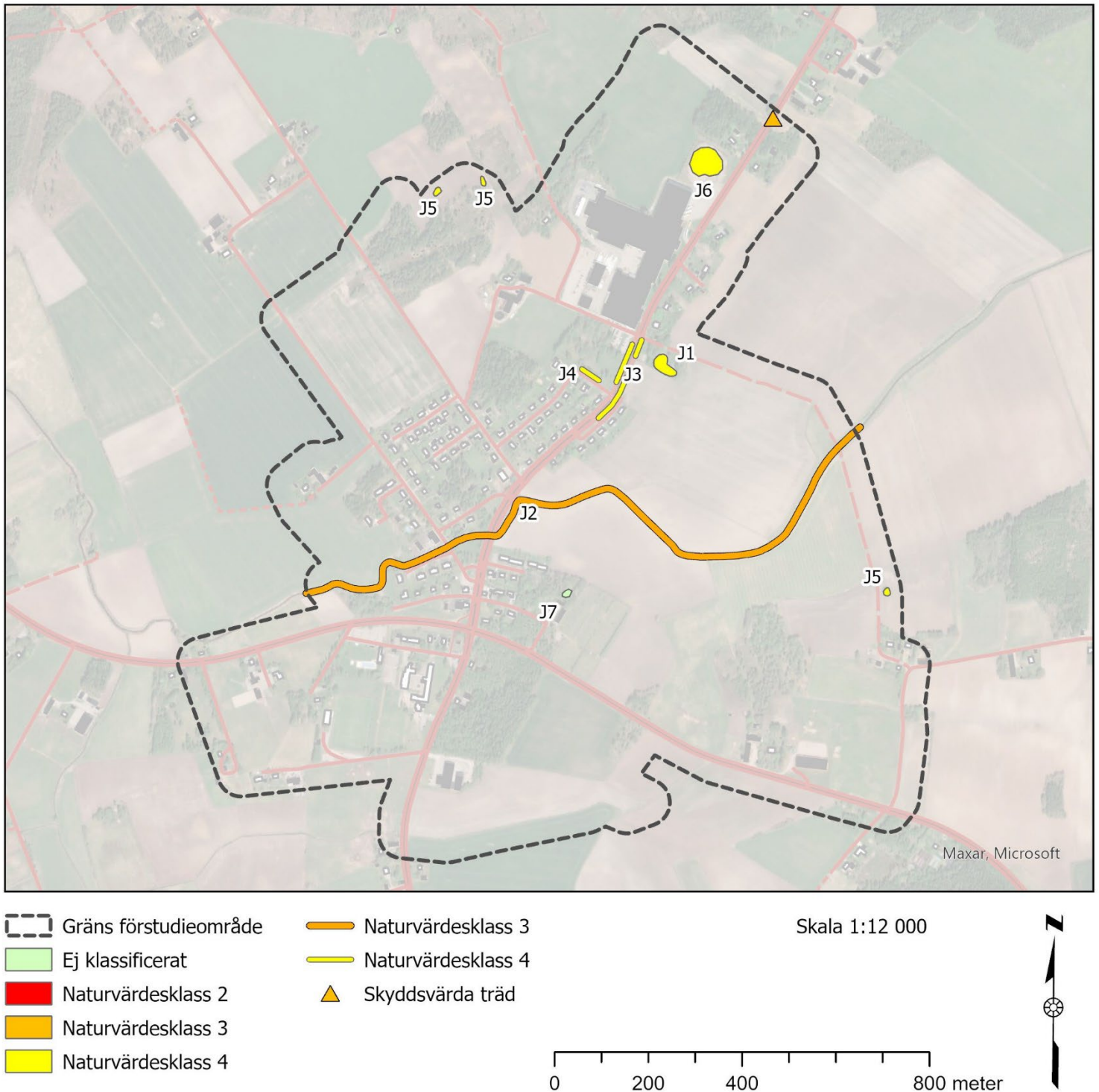
Biotopvärden: Potentiella biotopvärden. Vattenmiljö, livsmiljö

Naturvärdesarter: Visst artvärde.

Beskrivning: Detta är en gemensam beskrivning för de miljöer som genom flygbildstolkning identifierats som sammanhängande områden med potentiella svämplan. Områdena kan ha värden för bland annat groddjur, insekter och fåglar.

Områdena kräver närmre studier i fält i samband med framtida eventuell exploatering då även naturvärdena för varje enskilt område får beskrivas och bedömas utförligare.

2.3.2 Preliminära naturvärdesbiotoper Jonslund

Figur 2.6 Preliminära naturvärdesbiotoper inom delområde Jonslund

Naturvärdesbiotop J1 – Damm

Preliminär naturvärdesbedömning: Visst naturvärde – naturvärdesklass 4

Areal (ha): 0,1

Dominerande naturtyp: Antropogen terrester miljö (anlagd damm)

Natura 2000-naturtyp: -

Biotopvärden: Visst biotopvärde. Vattenmiljö, livsmiljö

Naturvärdesarter: Visst artvärde.

Beskrivning: Grävd damm som kan ha värden för bland annat fåglar och insekter. Om det inte finns fisk i dammen kan den även fungera som livsmiljö för groddjur. Öppet vatten tillför nästan alltid värden i landskapet och naturvärdena kan öka med tiden. Dammen bedöms omfattas av det generella biotopskyddet.

Naturvärdesbiotop J2 – Vattendrag

Preliminär naturvärdesbedömning: Påtagligt naturvärde – naturvärdesklass 3

Längd: ca 1 400 m

Dominerande naturtyp: Vattendrag

Natura 2000-naturtyp: -

Biotopvärden: Påtagligt biotopvärde. Vattendrag, spridningskorridor

Naturvärdesarter: Visst artvärde.

Beskrivning: Viskebäcken avvattnar främst jordbruksmark och har sitt utlopp i Nossan. Vattendraget är i sig självt en viktig livsmiljö för olika arter, men binder också samman Nossan med flera andra små bäckar och diken. Viskebäcken är fiskförande, men det är oklart vilka arter som kan påträffas inom aktuell sträcka. Vid elprovfiske 6 km uppströms Jonslund 2020 fångades arten elritsa. Det hittades även signalkräfta.

Naturvärdesbiotop J3 – Delvis tvåsidig allé

Preliminär naturvärdesbedömning: Visst naturvärde – naturvärdesklass 4

Längd: ca 200 m

Dominerande naturtyp: Antropogen terrester miljö (allé)

Natura 2000-naturtyp: -

Biotopvärden: Visst biotopvärde. Ledlinje, livsmiljö

Naturvärdesarter: Visst artvärde.

Beskrivning: Träds värden ökar generellt med ålder och kan med tiden utgöra livsmiljö för olika arter. En allé kan bland annat fungera som ledlinje för fåglar och fladdermöss. Allén bedöms omfattas av generellt biotopskydd.

Naturvärdesbiotop J4 – Enkelsidig allé

Preliminär naturvärdesbedömning: Visst naturvärde – naturvärdesklass 4

Längd: ca 35 m

Dominerande naturtyp: Antropogen terrester miljö (enkelsidig allé)

Natura 2000-naturtyp: -

Biotopvärden: Visst biotopvärde. Ledlinje, livsmiljö

Naturvärdesarter: Visst artvärde.

Beskrivning: Trädader kan bland annat fungera som ledlinjer för fåglar och fladdermöss. Trädens värden ökar generellt med ålder och kan med tiden utgöra livsmiljö för olika arter. Allén bedöms omfattas av generellt biotopskydd.

Naturvärdesbiotop J5 – Åkerholmar (3 st)

Preliminär naturvärdesbedömning: Visst naturvärde – naturvärdesklass 4

Areal (ha): totalt 0,1

Dominerande naturtyp: Berg och sten, Skog och buskmark

Natura 2000-naturtyp: -

Biotopvärden: Visst biotopvärde.

Naturvärdesarter: Visst artvärde.

Beskrivning: Detta är en gemensam beskrivning för samtliga identifierade åkerholmar. Denna typ av miljö kan fungera som livsmiljö och gömsle för såväl små som större djur. De är ofta relativt skyddade från störning. På vissa åkerholmar kan det finnas förutsättningar för kulturhävda växter, särskilt om delar av åkerholmen har ett näringsfattigt marktäckte. Åkerholmarna bedöms omfattas av generellt biotopskydd.

Naturvärdesbiotop J6 – Damm

Preliminär naturvärdesbedömning: Visst naturvärde – naturvärdesklass 4

Areal (ha): 0,3

Dominerande naturtyp: Antropogen terrester miljö (anlagd damm)

Natura 2000-naturtyp: -

Biotopvärden: Visst biotopvärde. Vattenmiljö, livsmiljö

Naturvärdesarter: Visst artvärde.

Beskrivning: Branddamm som kan ha värden för bland annat fåglar och insekter. Utifrån Google Street View bedöms dammens stränder och botten vara så flacka att dammen kan fungera som livsmiljö för groddjur. Det beror dock på vattenkvalitet. Öppet vatten tillför nästan alltid värden i landskapet.

Naturvärdesbiotop J7 – Potentiell damm

Preliminär naturvärdesbedömning: Ej klassificerad

Areal (ha): 0,0

Dominerande naturtyp: Antropogen terrester miljö (anlagd damm)

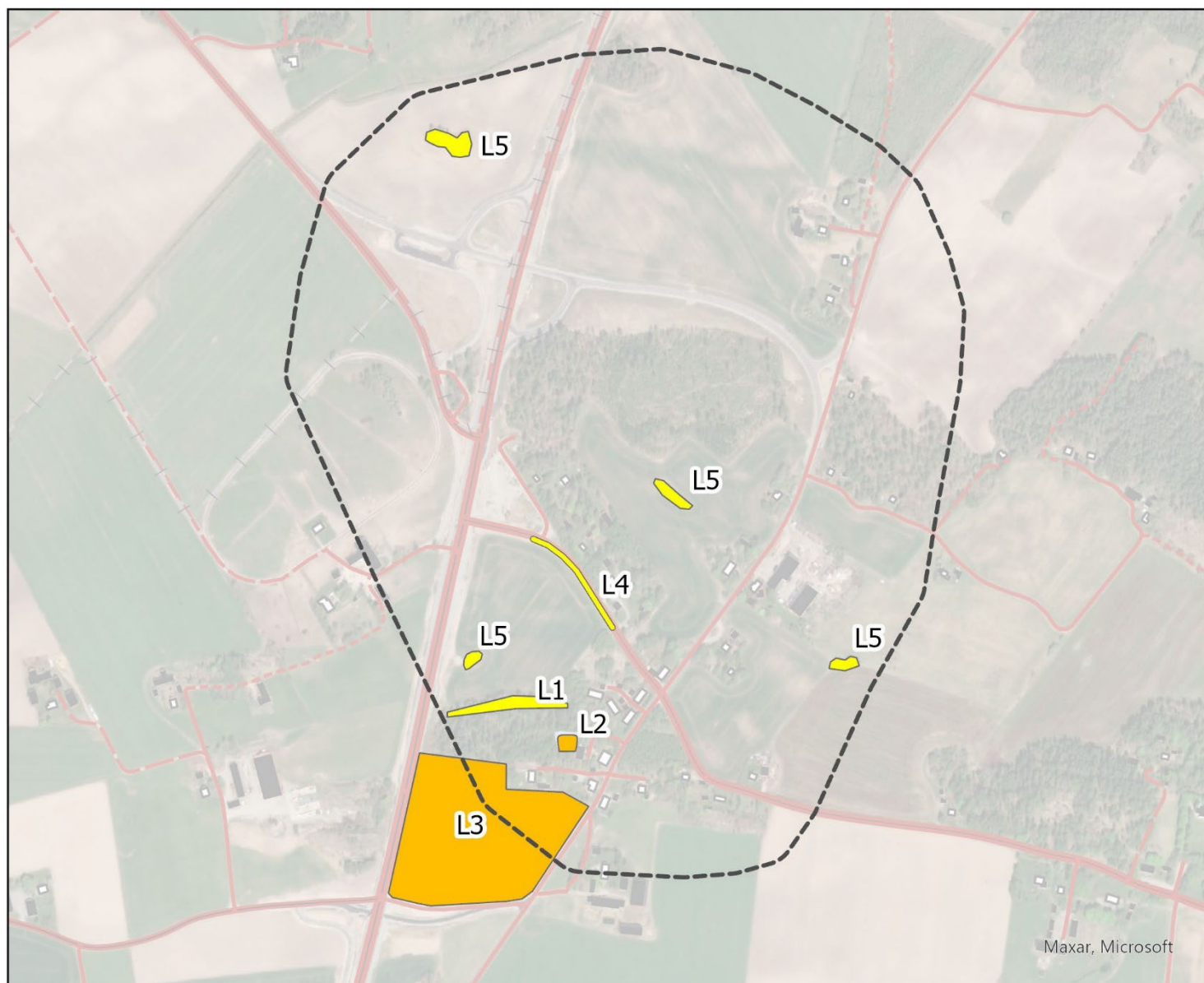
Natura 2000-naturtyp: -

Biotopvärden:

Naturvärdesarter:

Beskrivning: Området för dammen är skogsklätt, men kartunderlag med terrängkuggningar tyder på att det finns en damm på platsen. Öppet vatten tillför nästan alltid värden i landskapet, bland annat som möjlig vattenkälla för däggdjur men också som livsmiljö för bland annat insekter.

2.3.3 Preliminära naturvärdesbiotoper Lekåsa

- Gräns för studieområde
- Ej klassificerat
- Naturvärdesklass 2
- Naturvärdesklass 3
- Naturvärdesklass 4

- Naturvärdesklass 3
- Naturvärdesklass 4

Skala 1:9 000

0 150 300 600 meter

Figur 2.7 Preliminära naturvärdesbiotoper inom delområde Lekåsa

Naturvärdesbiotop L1 – Skogsområde

Preliminär naturvärdesbedömning: Visst naturvärde – naturvärdesklass 4

Areal (ha): 0,2

Dominerande naturtyp: Skog och buskmark

Natura 2000-naturtyp: -

Biotopvärden: Visst biotopvärde. Livsmiljö, varierad terräng

Naturvärdesarter: Visst artvärde.

Beskrivning: Området består av blandskog som bedömts ha vissa naturvärden i en NVI för ombyggnationen av E20 (Sweco 2016). I NVI:n anges att området har stenrösen och spår av rovfågel. Vidare anges att det är en solbelyst, variationsrik miljö med äldre tallar, ek och ormbunkar.

Naturvärdesbiotop L2 – Damm

Preliminär naturvärdesbedömning: Påtagligt naturvärde – naturvärdesklass 3

Areal (ha): 0,1

Dominerande naturtyp: Antropogen terrester miljö (anlagd damm)

Natura 2000-naturtyp: -

Biotopvärden: Påtagligt biotopvärde. Vattenmiljö, livsmiljö

Naturvärdesarter: Visst artvärde.

Beskrivning: Sannolikt grävd damm som kan ha värden för bland annat fåglar och insekter. Det finns även förutsättningar för groddjur om det inte finns fisk i dammen. Öppet vatten tillför nästan alltid värden i landskapet och naturvärdena kan öka med tiden. I den NVI som tagits fram för ombyggnad av E20 (Sweco 2016) anges att det finns kaveldun, starr, svärdsilja, näckrosor och vass i dammen.

Naturvärdesbiotop L3 – Betesmark

Preliminär naturvärdesbedömning: Påtagligt naturvärde – naturvärdesklass 3

Areal (ha): 4,4

Dominerande naturtyp: Naturlig gräsmark

Natura 2000-naturtyp: -

Biotopvärden: Påtagligt biotopvärde. Näringsfattig, kulturpräglad mark

Naturvärdesarter: Visst artvärde.

Beskrivning: Betesmark utmed väg E20. I Jordbruksverkets inventering från 2003 anges att betesmarken har höga kulturhistoriska värden med spår av gamla tomtgränser, byggnadsgrunder, fossil åker m.m. Då noterades bland annat

kärlväxterna stagg och ängsfryle. Betesmarken sträcker sig utanför förstudieområdet och inom biotopen finns bland annat flera berghällar som utgör åkerholmar samt en damm.

Naturvärdesbiotop L4 – Artrik vägkant

Preliminär naturvärdesbedömning: Visst naturvärde – naturvärdesklass 4

Längd: ca 175 m

Dominerande naturtyp: Antropogen terrester miljö (anlagd damm)

Natura 2000-naturtyp: -

Biotopvärden: Visst biotopvärde. Näringsfattig, kulturpräglad mark

Naturvärdesarter: Visst artvärde.

Beskrivning: Dubbelsidig artrik vägkant enligt uppgift i Länsstyrelsens WebbGIS för Grön infrastruktur. Vägkanten är dåligt hävdad och behöver restaureras, men det finns uppgift om blåmunkar, bockrot, tjärblomster, åkervädd och äkta johannesört. Det finns även blomsterlupin och knylhavre.

Naturvärdesbiotop L5 – Åkerholmar (4 st)

Preliminär naturvärdesbedömning: Visst naturvärde – naturvärdesklass 4

Areal (ha): 0,1

Dominerande naturtyp: Berg och sten, Skog och buskmark

Natura 2000-naturtyp: -

Biotopvärden: Visst biotopvärde.

Naturvärdesarter: Visst artvärde.

Beskrivning: Detta är en gemensam beskrivning för samtliga identifierade åkerholmar. Denna typ av miljö kan fungera som livsmiljö och gömsle för såväl små som större djur. De är ofta relativt skyddade från störning. På vissa åkerholmar kan det finnas förutsättningar för kulturhävda växter, särskilt om delar av åkerholmen har ett näringsfattigt marktäcke. Åkerholmarna bedöms omfattas av generellt biotopskydd.

2.4 Skyddsvärda träd

Jätteträd, mycket gamla träd och grova hålträd räknas som särskilt skyddsvärda träd. Dessa träd har stor betydelse för bevarandet av biologisk mångfald och bidrar därmed till att uppfylla flera av miljökvalitetsmålen.

Jätteträd: Levande eller döda träd som är grövre än en meter i diameter.

Mycket gamla träd: Levande eller död gran, tall, ek och bok som är äldre än 200 år.
Övriga trädslag som är äldre än 140 år.

Grova hålträd: Levande eller döda träd med utvecklade håligheter och en stamdiameter som är grövre än 40 centimeter.

Inom förstudieområdet finns tre skyddsvärda träd; två i delområde Fåglum och ett i Jonslund (figur 2.5 och 2.6).

3 Referenser

- ArtDatabanken, 2024. Artfakta (online). Tillgänglig: <https://artfakta.se/artbestamning>
- ArtDatabanken. 2022. Nationellt skyddsklassade arter (online). Skrivelse daterad 4 april 2022. Tillgänglig: <https://www.artdatabanken.se/var-verksamhet/fynddata/skyddsklassade-arter>
- ArtDatabanken, 2024-03-07. Artportalen (online). Tillgänglig: <https://artportalen.se>
- ArtDatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- EnviroPlanning AB, 2016. PM Biotopkartering och elfiskeundersökning i Nossan.
- Fageln.se en fågelbok på nätet. 2024. Tillgänglig: <https://www.fageln.se/>
- Länsstyrelsen, 2023. Informationskartan (online). Tillgänglig: <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=023f6dde755f41c5a719b111ddfb80ed>
- Nitare, J., 2019. Skyddsvärd skog. Naturvärdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsen.
- Nitare, J., 2000. Signalarter. Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsen.
- SLU, 2024. Databasen för provfiske i vattendrag – SERS (online). Tillgänglig: <https://aquarapport.slu.se/default.aspx?ID=6>
- Svensk Standard SS 199000:2023. Naturvärdesinventering (NVI) – Kartläggning och värdering av biologisk mångfald – Krav och vägledning.
- Sweco, 2016. Naturvärdesinventering, Väg E20 Vårgårda-Vara, delen Ribbingsberg-Vara. Trafikverket.
- Sweco, 2018. Plan- och miljöbeskrivning, Vägplan, Granskningshandling E20 Vårgårda-Vara, delen Ribbingsberg-Eling. Trafikverket.
- Teknisk specifikation SIS/TS 199002:2023. Naturvärdesinventering (NVI) – Kartläggning och värdering av biologisk mångfald – Dataproduktspecifikation och listor med biotopbeteckningar.
- Vattenmyndigheterna, Länsstyrelserna och Havs- och vattenmyndigheten, 2024. Vatteninformationssystem Sverige (VISS). Tillgänglig: <https://viss.lansstyrelsen.se/>

RÅDHUSET ARKITEKTER